

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ

Τὴν 21ην Ἰουνίου 1954 συνήλθεν ἐν Ἀθήναις τὸ *Συνέδριον τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων*.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου, εἰς τὸ ὅποσον μετέσχον ὑπὲρ τοὺς ὀκτακοσίους Σύεδροι, διήρκεσαν τέσσαρας ἡμέρας, μέχρι τῆς 27ης Ἰουνίου.

Κατὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ προέβη εἰς *Γενικὴν Εἰσήγησιν* ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Μετὰ τὸ πέρασ τῶν συζητήσεων, τὴν ἐσπέραν τῆς Κυριακῆς 27 Ἰουνίου, συνώψισε τὰ πορίσματα τῶν συζητήσεων καὶ ἀνέπτυξε τὸ *ἀκόλουθον Πρόγραμμα τοῦ Κόμματος*, τὸ ὅποσον ἐνεκρίθη ὁμοφώνως καὶ ἐνθουσιωδῶς ἀπὸ τὸ Συνέδριον.

Ἀγαπητοὶ Φίλοι,

Ἐλήξαν χθὲς αἱ συζητήσεις τοῦ Συνεδρίου μας. Καὶ συμφώνως πρὸς τὴν Ἡμερησίαν Διατάξιν ὀφείλω σήμερον νὰ συνοψίσω τὰ πορίσματα τῶν συζητήσεων καὶ νὰ τὰ θέσω ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Συνεδρίου. Θὰ ἐπιτελέσω αὐτὸ τὸ χρέος.

Η ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΣΙΣ

Πρῶτον θέμα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ἦτο ἡ *ιδεολογικὴ θέσις τοῦ Κόμματος*. Δὲν ἐπρόκειτο περὶ θέματος ἐπιμάχου. Ἐπρόκειτο ἀπλῶς νὰ ἐπιβεβαιώσωμεν τὰς παγίας ιδεολογικὰς θέσεις τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Καὶ ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων εἶναι *Κόμμα Ἐθνικὸν καὶ Κόμμα Δημοκρατικόν*. Καὶ ὅτι ἀποβλέπει εἰς τὴν *σύνθεσιν τῆς Πολιτικῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Κοινωνικῆς Δικαιοσύνης*.

Συνέπεια αὐτῆς τῆς ιδεολογικῆς θέσεως τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων εἶναι ἡ *ἐξωτερικὴ του πολιτικὴ*. Ἐπειδὴ πιστεύει εἰς τὴν Εἰρήνην, εἰς τὴν Ἐλευθερίαν, εἰς τὴν Δημοκρατίαν, εἶναι φυσικὸν νὰ ἐντάσσεται εἰς τὸ μέγεθος τῶν Ἐλευθέρων Ἐθνῶν. Αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀγαθαὶ πρὸς πᾶσαν Χώραν. Συμμαχικῶς, ἐντάσσεται εἰς τὸ Ἀτλαντικὸν Σύμφωνον.

Ὁ προσδιορισμὸς αὐτῆς τῆς ἐξωτερι-

κῆς πολιτικῆς καὶ τῆς συμμαχικῆς ἐντάξεως ὁδηγεῖ ἐπίσης εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς πολιτικῆς τῆς *Ἐθνικῆς μας Ἀμύνης*. Εὐρισκόμενοι ἐντὸς τοῦ Ἀτλαντικοῦ Συμφώνου διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Εἰρήνης καὶ τῆς Ἐλευθερίας, ἔχομεν καὶ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις. Ἐξεπληρώσαμεν πάντοτε, καὶ εἴμεθα ἐπίσης καὶ εἰς τὸ μέλλον πρόθυμοι νὰ ἐκπληρώσωμεν, πᾶσαν συμμαχικὴν ὑποχρέωσιν. Ἀλλὰ, ὅπως ἐκπληροῦμεν τὰς ὑποχρεώσεις μας, διεδικαῖομεν ἐπίσης καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν δικαιωμάτων μας. Καὶ ἀποτελεῖ δικαίωμα τῆς Ἑλλάδος νὰ δαπανᾷ διὰ τὰς *Ἐνόπλους Ἀντάμεις* της μόνον ὅσα δύναται...

Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Πέραν τοῦ θέματος τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ἡ ὁποία ἀποβλέπει εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐχθροῦ, προσδιορίσαμεν καὶ τὴν θέσιν τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων εἰς τὸ θέμα τῆς *Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας*, τῆς Ἀμύνης ἐναντι τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐχθροῦ. Καὶ εἰπομεν: Ἀπέναντι τῆς βίας καὶ τῆς συνωμοσίας τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος δὲν ἀρκεῖ οὔτε ἡ παρὰ οὐτὴ ἡ ἀνοχή. Ἐπιβάλλεται τὸ Κράτος τοῦ Νόμου. Ἀλλ' ἐνῶ ἀπέναντι τοῦ φερόμενου Κομμουνιστικοῦ Κόμματος ἐπιβάλλεται ἡ ἐπαγρύπνησις καὶ τὸ Κράτος τοῦ Νόμου, τὸ Ἐθνικὸν συμφέρον ἐπίσης ἀπαγορεύει τὴν *ἀπομόνωσιν* τῆς Κομμουνιστικῆς ἡγεσίας. Ἀποτελεῖ Ἐθ-

νικόν καθήκον και Ἐθνικόν συμφέρον ἢ ἀνάγκησις ὧν ἐκείνων οἱ ὅποιοι παρέρχονται εἴτε ἀπὸ πλάνην εἴτε ἀπὸ βίαν και εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος. Καὶ ἡ ἀνάγκησις ἡμπορεῖ νὰ συντελεσθῇ, πρῶτον, μὲ μίαν ἀληθῆ *Κοινωνικὴν Πολιτικὴν*, ἡ ὁποία διλογστεύει τὴν ἐξαθλίωσιν. Ἡμπορεῖ ἐπίσης νὰ ἐπιτευχθῇ μὲ μίαν *ἀποφασιστικὴν διαφώτισιν*, ἡ ὁποία θὰ ἀποδείξῃ, πρὸ παντὸς εἰς τοὺς Νέους, οἱ ὅποιοι εὐλόγως ἐπιθυμοῦν ἓνα καλύτερον κόσμον, τὴν ἀπὸλυτον ὑπεροχὴν τοῦ Ἰδεώδους τῆς Δημοκρατίας. Ἀλλὰ θὰ πρέπει ἐπὶ πλέον νὰ ἐφαρμοσθῇ και μία *γενναϊόφρων Πολιτικὴ Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας*, ἡ ὁποία θὰ γεφυρώσῃ τὴν ἐπιστροφὴν.

Εἰπον : *Εἰς περιόδον ἀνωμαλίας ἡ ἀμφιβολία καταδικάζεται. Εἰς περιόδον ὁμαλότητος ἡ ἀμφιβολία ἀδυνάμει.* Πέραν ὅμως αὐτῆς τῆς ἀρχῆς προσδιόρισται και ἄλλας ἐφαρμογὰς τῆς ἰδικῆς μας πολιτικῆς τῆς Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας. Εἰπον : Ὅπως ἐφημερίσαμεν *τὴν ἀναθεώρησιν* τῶν ἀποφάσεων τῶν Στρατοδικείων, και οἱ κρατούμενοι εἰς τὰς φυλάκας ἀπὸ 16.500 εἶναι σήμερον 2.000, καθ' ὅμοιον τρόπον δυνάμεθα νὰ *ἐπεκτείνωμεν* τὸ *μέτρον* τῆς ἀναθεωρήσεως και διὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν *καπουργιοδικείων*.

* * *

Ἀλλὰ ὑπάρχει ἐπίσης και ἄλλο γενικότερον μέτρον τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν. *Ἡ στέρησις τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, ἡ Ἐκτόπισις*, πρέπει νὰ παύσῃ νὰ ἀποτελῇ Διοικητικὸν μέτρον. Πρέπει νὰ ἐνεργῇται μόνον μὲ ἀπόφασιν *Δικαστηρίου*.

Εἰς περιόδους ἀνωμάλους ἢ Ἐκτόπισις ἀποτελεῖ και δικαίωμα και καθήκον τῆς Διοικήσεως. Εἰς περιόδους ὁμαλότητος θὰ ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὴν Διοίκησιν *μόνον τὸ δικαίωμα τῶν ἀμέσων μέτρων*, διότι ἀντίπαλος εἶναι ὁ Κομμουνισμός, ὁ ὁποῖος συνισμοτεῖ και αἰφνιδιάζει. Ἀλλ' ἐντὸς συντόμου διαστήματος ὀφείλει ἡ Διοίκησις νὰ θέσῃ ὑπ' ὄψιν τῆς ἀρμοδίας δικαστικῆς ἀρχῆς τὸ μέτρον. Καὶ ἡ Δικαιοσύνη θὰ ἀποφασί-

σῃ ἂν ἐγκρίνῃ, ἄλλως τὸ μέτρον αὐτομάτως θὰ ἀρθῇ.

Ἐπιθυμῶ νὰ προσδιορίσω διὰ τὴν καθιέρωσιν αὐτῆς τῆς ἀρχῆς δὲν εἶναι νέα. Συνάγεται αὐτομάτως ἀπὸ τὸν χαρακτῆρα τὸν ἰδεολογικὸν τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Εἴμεθα Κόμμα Ἐθνικὸν και Δημοκρατικόν. Αὐτὸ σημαίνει διὰ ὀφείλομεν ταυτοχρόνως νὰ λαμβάνωμεν μέτρα και διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Ἐθνους και διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τοῦ Πολίτου.

Ὡς Ἐθνικὸν και Δημοκρατικὸν Κόμμα ἐξασφαλίζομεν *πλήρεις ἐγγυήσεις* και διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Ἐθνους και διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς προσωπικῆς Ἐλευθερίας. Ἐὰν παρεβλέπομεν τὸ δεύτερον και ἐδίδαμεν ἀπεριόριστον ἐξουσίαν διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας, θὰ ἐμέναμεν Ἐθνικὸν Κόμμα, ἀλλὰ θὰ ἐπαύομεν νὰ εἴμεθα Κόμμα Δημοκρατικόν. Ἐὰν ἐδίδαμεν ἀπεριόριστον και ἀσύδοτον ἐλευθερίαν, θὰ ἐλογίζομεθα Κόμμα Δημοκρατικόν, ἀλλὰ θὰ ἐπαύομεν νὰ εἴμεθα Κόμμα Ἐθνικόν. Ἰδοὺ διατὶ, ὡς Ἐθνικὸν και Δημοκρατικὸν Κόμμα, ὀφείλομεν νὰ καθιερώσωμεν πλήρεις ἐγγυήσεις και διὰ τὸ Ἔθνος και διὰ τὸν Πολίτην. *Και ὁ συνδυασμὸς και ἡ σύνθεσις τῶν δύο πλήρων ἐγγυήσεων εἶναι δυνατός.* Αὐτὸ εἶναι τὸ καθήκον τὸ ὁποῖον ἐπιτελοῦμεν ὡς Ἐθνικὸν και ὡς Δημοκρατικὸν Κόμμα. Δὲν ἀποτελεῖ παραχώρησιν ἐναντι οὐδενός. Ἀποτελεῖ ἐφαρμογὴν τῶν ἰδικῶν μας ἰδεολογικῶν ἀρχῶν.

* * *

Ὑπάρχει, πέραν τοῦ θέματος τῆς ἐκτοπίσεως, τὸ *θέμα τῶν πιστοποιητικῶν Κοινωνικῶν Φρονημάτων*. Ἀπορῶ, πρῶτον, διατὶ ὀνομάζονται πιστοποιητικὰ «κοινωνικῶν» φρονημάτων. Τὰ κοινωνικὰ φρονήματα εἰς τὴν Δημοκρατίαν εἶναι ἐλεύθερα. Τὰ «ἀντεθνικά» φρονήματα δὲν εἶναι ἐλεύθερα. Θὰ ἐπρεπε διὰ τοῦτο νὰ ἐκδίδεται πιστοποιητικὸν Ἐθνικῶν Φρονημάτων. Δὲν γνωρίζω εἰς ποίαν ἑκτασιν θὰ πρέπει νὰ περιορισθοῦν τὰ πιστοποιητικὰ τῶν *Ἐθνικῶν Φρονημάτων*. Εἶναι θέμα ὑπὸ μελέτην. Ἀλλὰ γνωρίζω διὰ, εἰς ὅσιν ἑκτασιν θεωρηθῶν ἀπαραι-

τητα, είναι αδύνατον να υπόκεινται εις την αυθαίρετον θέλησιν ενός Αστυνομικού ὁργάνου.

Δὲν εἶναι δυνατόν, εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἑλλάδος, ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία τοῦ πολίτου νὰ εἶναι ἐξηγημένη ἀπὸ τὴν αυθαίρεσιν ἑνὸς ὁργάνου, τὸ ὁποῖον δὲν λογοδοτεῖ διὰ τὴν ἀπόφασίν του.

Καὶ διὰ τοῦτο θὰ ὁρίσωμεν ὅτι, εἰς δὴν ἔκτασιν τὰ πιστοποιητικά τῶν Ἑθνικῶν Φρονημάτων θεωρηθοῦν ἀπαραιτήτως, θὰ **υπάρξουν πλήρεις ἐγγυήσεις**. Καὶ αἱ ἐγγυήσεις συνίστανται εἰς δύο μέτρα: Πρῶτον, ἡ ἀπόφασις τοῦ πρωτοβαθμίου ὁργάνου θὰ εἶναι **πλήρως ἠτιολογημένη**. Καὶ θὰ **υπάρχῃ προσφυγὴ εἰς δεύτερον δικαστικὸν βαθμὸν**. Ἐπιβεβαιώμεν τοιούτοτρόπως καὶ πάλιν τὸν Ἑθνικὸν καὶ Δημοκρατικὸν χαρακτῆρα τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Οὐδὲν παραλείπομεν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ἔθνους. Ἀλλὰ ταυτοχρόνως λαμβάνομεν ὅλα τὰ μέτρα διὰ τὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς Δημοκρατίας, διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Λαοῦ, διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς προσωπικῆς Ἐλευθερίας.

• • •

Καὶ ὑπάρχουν ἐπίσης καὶ **οἱ φάκελοι νομοφορῶν**. Γίνονται πανταχόθεν ἐκκλήσεις οἱ φάκελοι νὰ ἐπανεξετασθοῦν ὑπὸ Ἐπιτροπῆς δικαστικῶν. Τὸ αἷτημα εἶναι βάσιμον, διότι δὲν ζητεῖται ἡ ἀγνοήσις, ζητεῖται ἡ ἐκκαθάρισις—ἡ δικαστικὴ ἐκκαθάρισις. Καὶ ἐπομένως, ἀποδεχόμενοι τὸ αἷτημα, ἀνταποκρινόμεθα καὶ πάλιν πρὸς τὸν διπλοῦν χαρακτῆρα τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων ὡς Ἑθνικοῦ καὶ Δημοκρατικοῦ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Καὶ τώρα ἐρχόμεθα εἰς τὰ πορίσματα διὰ τὴν **Οἰκονομικὴν καὶ Κοινωνικὴν Πολιτικὴν** τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Ἀναγνωρίζομεν τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἀφέλεια νὰ νομισθῇ ὅτι ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἡμπορεῖ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία νὰ εἶναι ἀπεριόριστος. Πρῶτοι ἐκεῖνοι, οἱ

ὁποῖοι τὴν διεκδικοῦν, τὴν ἀπαρνοῦνται, δταν πρόκειται νὰ ζητήσουν ὠφελήματα. Ὅταν πρόκειται νὰ ζητήσουν πιστώσεις καὶ δασμούς, τότε ὀνομάζεται Προστασία. Καὶ δταν πρόκειται νὰ προστατευθοῦν αἱ λαϊκαὶ τάξεις, τότε ὀνομάζεται Κρατικὸς παρεμβατισμός!... Εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἡ Φιλελευθέρα Οἰκονομία εἶναι **κατενθυνομένη Φιλελευθέρα Οἰκονομία**. Ὅφειλε νὰ κινηθῇ ἐντὸς ἑνὸς γενικοῦ σχεδίου, τὸ ὁποῖον ὑπηρετεῖ τὸ κοινὸν συμφέρον. Ἀλλὰ ὑπηνέχθην προχθές καὶ θὰ ἐπανέλθω ἐπὶ μιᾶς θεμελιώδους ἀπόψεως, ἡ ὁποία φοβοῦμαι ὅτι μέχρι τοῦδε ἔχει παραβλεφθῇ.

Ἔως τώρα, καὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν πράξιν, γίνεται λόγος μόνον περὶ δύο προϋπολογισμῶν. Γίνεται λόγος, πρῶτον, περὶ τοῦ **Δημόσιου Προϋπολογισμοῦ**, περὶ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους, καὶ πανηγυρίζεται ἐκάστοτε ἡ ἰσοσκελίσις. Γίνεται λόγος ἐπίσης περὶ τοῦ **Ἐξωτερικοῦ Προϋπολογισμοῦ**, περὶ τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἐξωτερικῶν μας λογαριασμῶν. Καὶ δὲν γίνεται λόγος δι' ἓνα τρίτον, ἀπείρως σημαντικώτερον, προϋπολογισμὸν: **διὰ τὸν Κοινωνικὸν Προϋπολογισμὸν τῆς Ἀπασχολήσεως**. Καὶ δμως, ἀγαπητοὶ Φίλοι, δσονδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἰσοσκελισμένοι καὶ ὁ Δημόσιος καὶ ὁ Ἐξωτερικὸς προϋπολογισμός, **ἐὰν εἶναι ἀνισοσκελιστός ὁ Κοινωνικὸς Προϋπολογισμός, δὲν ὑπάρχει εὐημερία**. Ὑπάρχει ἐξαθλίωσις τοῦ Λαοῦ. Ἄς ὑποθεθῇ ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἑλλάδα μεταλλεῖον χρυσοῦ, μὲ τὴν φορολογίαν τοῦ ὁποῦ ἰσοσκελίζεται ὁ Δημόσιος Προϋπολογισμός καὶ ἐπέρχεται ἰσοζύγιον τῶν Ἐξωτερικῶν Λογαριασμῶν. Καὶ ὅτι παρὰ ταῦτα ὁ Λαὸς μας στερεῖται ἀπασχολήσεως. Ὁ σημερινὸς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὁ παλαιός του προϊστάμενος θὰ ἦσαν ἱκανοὶ νὰ πανηγυρίσουν διὰ τὴν εὐημερίαν τῆς Ἑλλάδος!...

Πρῶτος εἶναι, εἰς τὸν πίνακα τῶν ἀξιών, ὁ Κοινωνικὸς Προϋπολογισμός, ἡ πλήρης ἀπασχόλησις. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τὴν κοινωνικὴν διαφορὰν τῆς ἰδικῆς μας πολιτικῆς ἀπὸ τὴν πολιτικὴν τῆς Οἰκονομικῆς Ὀλιγαρχίας.

Ἡ ἀποτυχία τῆς Οἰκονομικῆς καὶ Κοινωνικῆς Πολιτικῆς μας εἶναι ἡ ἀδιάκοπος πίεσις τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος καὶ ἡ ἄκαία Μανομὴ του. Δὲν εἶναι ἡ στατική ἰσορροπία. Ἡ ἰσορροπία καθ' αὐτήν δὲν ἀποτελεῖ ἐγγύησιν. Ἐπειδὴ δύναται νὰ συντελεσθῇ καὶ εἰς χαμηλότερα ἐπίπεδα ἐξαθλιώσεως τοῦ Λαοῦ. **Εἶναι ἡ Δυναμικὴ ἰσορροπία.** Εἶναι ἡ βαθμιαία καὶ ἀδιάκοπος αὔξησις τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ὅπου συντελεῖται ἡ ἰσορροπία.

Καὶ ἡ αὔξησις τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος εἶναι δυνατὴ μόνον **μὲ μίαν ἀδιάκοπον ἐνέργειαν ἐπενδύσεων**, τῆς ὁποίας ἡ ἀπόδοσις πρέπει νὰ εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ. Καὶ εἶναι, διὰ τοῦτο, ὅπως καὶ προχθὲς εἶπον, ἐγκληματική ἡ εὐθύνη τῆς Κυβερνήσεως διότι διεκέρχετο προῶς τὴν αὐτοδυναμίαν τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας καὶ ἐστέρησε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Βοήθειαν τὴν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀνασυγκροτήσιν της. Μετέβη ὁ πρῶν Ὑπουργὸς τοῦ Συντονισμοῦ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ διὰ νὰ ἐπαδείξῃ τὴν ἰδικὴν του αὐτοδυναμίαν, ὑπεστήριξε καὶ τὴν οἰκονομικὴν αὐτοδυναμίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐχὼν νὰ ἐκλέξῃ, ὅπως εἶπον καὶ εἰς τὴν Βουλὴν, μεταξὺ Βοηθείας καὶ Συγχαρητηρίων, ἐπροτίμησε τὰ συγχαρητήρια. Ἀλλὰ, διότι καὶ τὰ συγχαρητήρια ἦσαν ἀσθενῆ, ἐπανῆλθε μηνίων, καὶ παρέστημεν εἰς τὸ κοινὸν θέαμα τῆς ἀπειλῆς ὅτι θὰ ἐκινητοποιεῖ τὴν Εὐρώπην διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὴν Ἀμερικὴν...

Διὰ τὴν **Ἀνασυγκρότησιν** τῆς Οἰκονομίας μας θὰ ὑπάρξῃ **βραχυπρόθεσμον** πρόγραμμα ἀμέσων ἀποδόσεων καὶ πρόγραμμα **μακροπρόθεσμον** μεγάλων ἔργων, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόδοσις θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν βιωσιμότητα τοῦ μέλλοντος.

Καὶ θὰ ἀξιοποιηθῇ ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας ἡ **Ἐμπορικὴ Ναυτιλία** μας, διὰ τὴν ὁποίαν ἐγίνεν εἰς τὸ Συνέδριον ἐμπεριστατωμένη εἰσήγησις, καθὼς καὶ ὁ **Τουρισμός**, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἀπεριόριστον δυνατότητα.

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Σημαντικαὶ θὰ εἶναι ἐπίσης καὶ **αἱ φορολογικαὶ μεταρρυθμίσεις.**

Ὁ σκοπὸς τῆς Φορολογίας δὲν πρέ-

πει νὰ εἶναι μόνον **Τεχνικὸς**. Εἶναι ἐπίσης **Κοινωνικὸς**. Ἀκρίβεια καὶ εἰς τὴν δικαίαν κατανοήσιν τοῦ εἰσοδήματος. Καὶ εἶναι ἐπὶ πλέον **Δημιουργικὸς καὶ Παραγωγικὸς**. Πρέπει νὰ συντελῇ καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Ἡ φορολογία τῶν λαϊκῶν τίθεται εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς ἡμετέραν ἀπὸ τὰς ἄλλας χώρας. Καί, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν δι' ἔχοντες τὸ χαμηλότερον ἔθνος εἰσόδημα, ἀποδεικνύεται ἀπορητὸς καταθλιπτική.

Θὰ ἐλαττώσωμεν τὴν φορολογικὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν λαϊκῶν τάξεων διευρύνοντες τὸ ἀφορολόγητον ὅριον τῶν μικρῶν εἰσοδημάτων.

Θὰ μειώσωμεν τὴν φορολογίαν τῶν βασικῶν εἰδῶν λαϊκῆς καταναλώσεως.

Θὰ λειτουργήσωμεν **φορολογικὰ δικαστήρια** καὶ θὰ ἐπιβάλλωνται αὐστηροὶ ποιναὶ εἰς τοὺς μεγάλους φοροφυγάδας.

Θὰ ἀπλουστευθῇ ἡ ἄμεσος φορολογία καὶ θὰ μετατραπῇ εἰς **ἐνιαῖον φόρον τοῦ εἰσοδήματος.**

Καὶ διὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὸς κοινωνικὴ ἡ φορολογικὴ μας πολιτικὴ, συμβάλλουσα εἰς τὴν επέκτασιν τῶν ἐπενδύσεων καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ Ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος, **θὰ παράσχωμεν ἐθνικαῖας ἀντοχρηματοδοτήσεως.** Θὰ ἀφήσωμεν ἀφορολόγητον ἀποθεματικὸν πρὸς επέκτασιν τῶν ἐγκαταστάσεων, ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον ὅμως ὅρον **τοῦ πληθύνους τεχνικοῦ συγχρονισμοῦ των.**

Η ΠΙΣΤΙΣ

Ἀγαπητοὶ Φίλοι! μέγα εἶναι τὸ θέμα τῆς Πίστεως, διότι τὰ κεφάλαια εἶναι ἀνεπαρκῆ εἰς τὴν Χώραν. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ διάθεσις τῶν πιστοδοτήσεων πρέπει νὰ γίνεταί με ἀπαρὸν προσοχὴν, ἐπειδὴ ἀπὸ αὐτὴν ἐξαγτᾶται ἡ τύχη τῆς Οἰκονομίας. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχει κλάδος εἰς τὸν ὁποῖον ἡ διαχείρισις τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Συναγερμοῦ νὰ ὑπῆρξε περισσότερον ἔνοχος. Εἰς ὅλας τὰς χώρας τὰ ἰδιωτικὰ μονοπώλια σχηματίζονται αὐτοδυνάμως καὶ τὰ Κράτη ἐπεμβαίνουν διὰ νὰ τὰ καταργήσω. Μόνον εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ Στρατάρχου Παπάγου **ἐπενέβη τὸ Κράτος διὰ νὰ**

δημιουργήσῃ ἰδιωτικὸν τραπεζιτικὸν μονοπώλιον !...

Τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἔχει ἀπόφασιν νὰ ἐφαρμόσῃ γενναίως μεταρρυθμίσεις εἰς τὸ θέμα τῆς Πίστεως. **Θὰ περιορίσῃ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἐκδοτικὸν τῆς προνόμιον καὶ εἰς τὰς ἀρμοδιότητας αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἀπὸ τὸ ἐκδοτικὸν προνόμιον.**

Θὰ ἐθνικοποιήσῃ τὴν Πίστιν.

Θὰ ἰδρῇσῃ δύο νέας Τραπεζάς, διότι ἀπεδείχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅτι ἡ εἰδικευσις τῶν Τραπεζῶν εὐδοκμεῖ. Καὶ τὸ παράδειγμα εἶναι ἡ Ἀγροτικὴ καὶ ἡ Κτηματικὴ.

Θὰ ἰδρῇσῃ Τράπεζαν Βιομηχανικῆς Πίστεως καὶ Τράπεζαν Ἐπαγγελματικῆς καὶ Βιοτεχνικῆς Πίστεως. Καὶ θὰ διευρύνωμεν τὴν Κτηματικὴν Τράπεζαν εἰς Τράπεζαν καὶ **Λαϊκῆς Στέγης.**

Ὅλα αὐτὰ αἱ Τράπεζαι θὰ εἶναι ἐθνικοποιημένα, ὅπως ἡ Ἀγροτικὴ. Μόνον αἱ Ἐμπορικαὶ Τράπεζαι θὰ εἶναι ἰδιωτικαί, τελούσαι ὁμως ὑπὸ τὸν μυστηρὸν ἑλεγχον τοῦ Κράτους. Ἐπίσης **θὰ ὑπάρξῃ, εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, Ἀνώτατον Ἐθνικὸν Συμβούλιον Πίστεως,** τὸ ὁποῖον θὰ ἐγκρίνῃ τὴν πιστωτικὴν πολιτικὴν καὶ θὰ συγκατεστήται ἀπὸ ἐγκύρους ἑκπροσώπους ὅλων τῶν τάξεων.

Καὶ δὲν θὰ χρειασθοῦν νέα δαπάναι. Ἡ πολιτικὴ μας θὰ ἐφαρμοσθῇ μὲ μετασχηματισμοὺς ὑφισταμένων Τραπεζῶν καὶ μετατάξεις προσωπικοῦ.

Ὅταν τὰ κεφάλαια τῆς Πίστεως προέρχωνται ἀπὸ τὸ ἐκδοτικὸν προνόμιον καὶ τὰς οἰκονομίας τοῦ Λαοῦ, γενικώτερα πρέπει νὰ εἶναι τὰ κριτήρια τῆς διαθέσεώς των. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπωνται μεστικοὶ χορηγήσεις πρὸς τοὺς οἰκονομικοὺς μεγιστάνας καὶ δυνάστας τοῦ Λαοῦ.

ΑΓΡΟΤΑΙ

Καὶ ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὰς κατηγορίας τῶν διαφόρων λαϊκῶν τάξεων. Ἐρχόμεθα πρῶτον εἰς τοὺς **Ἀγρότας,** διότι εἶναι πράγματι πρῶτοι καὶ εἰς ἀριθμὸν καὶ εἰς ἀξίαν. Ὅλα τὰ κόμματα παρέχουν καὶ ἐποσχέσεις καὶ ἐπαίνους πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν τάξιν. Ἀλλὰ τὸ δικαίωμα νὰ ὁμιλοῦν πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν τά-

ξιν μὲ ὑπερηφάνειαν, ἔχουν μόνον ἑκείνοι, οἱ ὁποῖοι τὸ ἀντλοῦν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν των.

Καὶ τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἔχει αὐτὸ τὸ δικαίωμα, τὸ ὅλοιον ἀντλεῖ ἀπὸ τὴν ἑνδοξὸν ἱστορίαν του. Λόγι καθ' ὅλην τὴν σταδιοδρομίαν του εἰς πρώτην γραμμὴν ἔταξε πάντοτε τοὺς ἀγρότας. Ἐπραγματοποίησε τὴν μεγάλην ἀγροτικὴν μεταρρυθμίσιν : τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν. Αὐτὸ ἐδημιούργησε καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας. Καὶ τοὺς Συνεταιρισμοὺς. Καὶ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν. Καὶ τὰ μεγάλα Παραγωγικὰ Ἔργα. Καὶ αὐτὸ καθιέρωσε τοὺς θεσμοὺς τῆς συγκεντρώσεως καὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων. Καὶ ἐν μὲν ἐπιτρέπετε μίαν προσωπικὴν παρεμβολήν, θὰ ἐδικαιούμεν καὶ ἐγὼ προσωπικῶς νὰ ὑπενθυμίσω εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον ὅτι εἰς τοὺς ἰδικούς μου ἀγῶνας δρεῖλεται καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀγορᾶς τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ ἡ ὑψηλὴ τιμὴ συγκεντρώσεως τοῦ οἴτου.

Ἐπομένως καὶ τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων καὶ ἡ προσωπικὴ μου ἱστορία μᾶς παρέχουν τὸ δικαίωμα νὰ ζητοῦμεν ἐμπιστοσύνην ἀπὸ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον ὅταν τοῦ παρέχωμεν ὑποσχέσεις, διότι γνωρίζει ἐκ τοῦ παρελθόντος ὅτι πραγματοποιοῦμεν τὰς ὑποσχέσεις μας...

Ἡ πρώτη ἀνάγκη τοῦ ἀγρότου εἶναι ἡ γῆ, ἐπειδὴ στερεῖται ἐπαρκoῦς γῆς. Καὶ διὰ τοῦτο πρῶτον καθήκον μας εἶναι νὰ ὁλοκληρώσωμεν τὸν θεσμόν τῆς ἀπαλλοτριώσεως καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν.

Τὸ δεύτερον καθήκον μας εἶναι νὰ παράσχωμεν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν **εὐρεῖαν πιστοδότησιν,** εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύναται νὰ παρέχῃ εἰς τοὺς ἀγρότας περισσότερα δάνεια, καὶ καλλιεργητικὰ καὶ μεσοπρόθεσμα, διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς παραγωγῆς των.

Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ἓνα τρίτον σημαντικὸν θέμα, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου οἱ ἀγρόται ἀναμένουν τὴν ἀπάντησιν τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. **Εἶναι τὸ θέμα τῶν λιπασμάτων.**

Ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις ἐπρονόησεν, εἰς τὸ ἔτος τῆς μεγαλυτέρας καλλιεργείας, νὰ ἔχῃ ἀνεπάρκειαν λιπασμάτων εἰς τὰς

ἀποθήκας. Καί, ταυτοχρόνως, νά στείλῃ εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν λιπάρματα ἔκτατα ἀπὸ τὴν ὑποτιμῆν τῆς δραχμῆς. Καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν εἰς τὴν Βουλὰν ἐκώμαζε διὰ τὸ «ἔτος τοῦ ἀγρότου», ἡ-ναγκιάσθην, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Στρατιάρχη Παπάγον, νὰ εἶπω: «Ἡμ-ποροῦν νὰ σοῦ εἶναι εὐγνωμονεῖς οἱ ἀ-γρόται τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ἀλλὰ ὅχι οἱ ἀγρόται τῆς Ἑλλάδος...»

Παρέχοντες εἰς τὸν Ἀγροτικὸν Κό-σμον τὴν ὑπόσχεσιν, πρῶτον, ὅτι θὰ δώ-σωμεν ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς Ἀνασυγκοτι-σεως ἀπὸλυτον προτεραιότητα εἰς τὸ **ἐργαστάσιον τοῦ Ἀζώτου**. Ὅτι τὸ ἐρ-γαστάσιον τοῦ Ἀζώτου θὰ εἶναι Κρατι-κόν. Καὶ παρέχοντες ἐπίσης καὶ τὴν ἄλ-λην ὑπόσχεσιν, ὅτι θὰ **ἐθνικοποιήσω-μεν τὴν Βιομηχανίαν τῶν Λιπασμά-των**. Καμμία ἐθνικοποίησις δὲν εἶναι περισσώτερον βάσιμος, ἐπειδὴ ἡ βιομη-χανία τῶν λιπασμάτων ἀποτελεῖ ἰδιω-κὸν μονοπώλιον καὶ ἀφορᾷ εἶδος πωλι-στῆς λαϊκῆς ἀνάγκης. **Τὸ Λιπασμα εἶναι δ' ἄριστος τῆς γῆς.**

Ἀλλὰ θὰ παράσχωμεν εἰς τὸν ἀγρό-την καὶ ἄλλην ἐπίσης μεγάλην ἐγγύησιν. Δὲν θὰ ἀποκαταστήσωμεν μόνον τὴν συ-νέχειαν τῆς προστασίας τῶν προϊόντων τῶν μὲ τὸν θεσμὸν τῶν τιμῶν ἀσφαλείας καὶ συγκατενόσεως. Θὰ προσδιορίσωμεν ὅτι αἱ τιμαὶ ἀσφαλείας θὰ ἔχουν τιμα-ριθμικὴν βάσιν. **Αἱ τιμαὶ ἀσφαλείας θὰ εἶναι συνάεργαις τριῶν συντελε-στικῶν: Τοῦ κόστους παραγωγῆς. Τοῦ τιμαριθμοῦ εἰδῶν γεωργικῆς κτήσεως καὶ καταναλώσεως. Καὶ τοῦ μεγέθους τῆς ἐσοδείας.** Τοιοῦτοτρόπως ἀποκαθι-σταται καὶ διὰ τὸν ἀγρότην τὸ δικαίω-μα εἰς μίαν βίαν ζωῆς.

Θὰ ἐξυγιάνωμεν καὶ θὰ εὐδυνώσωμεν τοὺς Συνεταιρισμούς, οἱ ὅποιοι ἀποτε-λοῦν δημοκρατικὸν θεσμὸν ἀπαραίτητον διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν ἀγροτῶν. Ἀλλὰ ὅταν οἱ Συνεταιρισμοὶ ἐκιδιμοῦν νὰ ἐμ-πορεύωνται, θὰ πρέπει νὰ γνωρίζουν ὅτι **θὰ ἐμπορεύωνται ὑπὸ τοῦς ἰδίους δι-κούς μὲ τὸ ἐμπόριον.** Μόνον οἱ ἴσοι ὄ-ροι, μόνον ὁ ἀνταγωνισμὸς ὑπὸ ἴσους ὄ-ρους, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐξυγι-αίνουν καὶ τὸ Ἐμπόριον καὶ τοὺς Συνε-ταιρισμούς.

Καὶ δογόμεθα εἰς μίαν ἄλλην ἐπίσπης

μεγάλην λαγγελίαν. Δὲν φθάσει δὲ αἱ πόλεις παρέχοντες ἀγαθὰ πολιτισμοῦ ἀνό-μη καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἐχόντες καὶ τὰς κοινωνικὰς ἀσφαλείας τῶν ἰδιω-τικῶν τῶν πόλεων. Ἐνθ' οἱ κατω-καὶ τῶν ἄγρων εἶναι ἀπόκληρα. Ἀ-ποτελοῦν τὸ στέγαγμα τοῦ ἔθνους καὶ εἰς ἀντάλλαγμα μένουσι ἀπόκληρα. Εἰ-ναι ἀδύνατον νὰ συνεχισθῇ ἡ ἐγκατάστα-σις. **Τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ὁ-ποῖται τὴν παθμίαν ἐκένταται τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλείων καὶ εἰς τὴν ὑπαιθρον, μὲ ἀρχὴν ἀπὸ τὴν ἀ-σθένειαν.**

Καὶ ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη ὑπόσχεσις, ἡ ὅποια εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ δώσῃ με-γάλην χαρὰν εἰς μίαν μερίδα ἀγροτῶν, οἱ ὅποιοι ἐπαναληφθέντες, μίς ἔχον ἀ-πευθύνει αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν. **Θὰ πραγ-ματοποιήσωμεν τὸ μονοπώλιον τοῦ ἐμπορίου τῶν καπνῶν ἐσωτερικῆς καταναλώσεως.** Θὰ ὑπάρξουν ἐπιπλε-ον, ἀλλ' ἡ ἀπάντησις εἶναι εὐχερής. Ὑπάρχει εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας καὶ ἡ πείρα τῶν ἄλλων χωρῶν ἐνθα-ρρύνει τὴν ἀπόρασιν.

Καὶ ὅσα ὑποσχόμεθα διὰ τοὺς ἀγρότας ἀποτελοῦν ὑπόσχεσιν καὶ διὰ **τὴν Κτη-νοτροφίαν καὶ τὴν Ἀλιείαν**, τῶν ὁπο-ίων ἡ σημασία δὲν ἔχει ἐπαρκῶς ἐκτιμηθῇ.

Ἀλλὰ ὑπάρχει μία μεγάλη κατηγορία ἀγροτῶν ἡ ὅποια ἔχει τὸ δικαίωμα εἰς ἰδιαίτερον στοργὴν τοῦ Κράτους. Εἶναι τὸ ἐν ἑκατομυρίων τῶν **δρεντῶν πλη-θυσμῶν.** Πάσθουν περισσότερον ἀπὸ ὅ-λους καὶ ἔχον σήμερον ὁλοσχερῶς ἔγκα-ταλειωθῇ. Εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν Κυβερ-νήσεων τοῦ Κέντρου βοηθοῦντο. Ὑπάρ-χε τὸ δελτικὸν τροφίμων καὶ ἡ πρόνοια ἐργασίας. Σήμερον εἶναι ἐγκαταλειμ-μένοι. Τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, κατεχόμενον πάντοτε ἀπὸ στοργῆν πρὸς τοὺς ἡρωϊκοὺς αὐτοὺς κατοίκους τῆς δρεντῆς περιφερείας τῆς Χώρας, θὰ εὖρη τρόπον νὰ βοηθήσῃ πρὸς βελτίω-σιν τῆς ζωῆς των.

Καὶ ὑπάρχει ἐπὶ πλέον μία κατηγορία **ἀκρετικῶν παραμεθορίων πληθυσμῶν**, διὰ τοὺς ὁποίους ἐγένεν ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου μας ἐξαιρετος εἰσηγήσις, τὰ πορίσματα τῆς ὁποίας θὰ θέσωμεν εἰς ἐφαρμογὴν, διότι ἀποτελοῦν φύλητας τῶν συνόρων καὶ ὁφείλομεν νὰ τοὺς διό-

[illegible]

ΑΛΗΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΕΚΕΙΝΩΝ
 ΔΙΑΤΑΞΑΣΙΝ ΟΥΚ ΕΠΙΒΑΛΛΟΥΝΤΕΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ
 ΑΛΛΑ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΟΝΟΣ

[illegible][illegible][illegible]

ἀκτιμώνων καλλιεργητών, οι οποίοι έγιναν μικροί ιδιοκτήτες της ιδικής των γης και από της στιγμής εκείνης υπήρξαν ή κοινωνική και εθνική βάσις ή οποία εστερέωσε την Ελλάδα και εις τους πολέμους και εις την ειρήνην, καθ' όμοιον τρόπον ο σύνδεσμος του αυτοκινήτου προς το αυτοκίνητον του δημιουργεί το αίσθημα της ιδιοκτησίας και του διαμορφώνει μίαν ψυχολογίαν εμπιστοσύνης και προς το Έθνικόν και προς το Κοινωνικόν καθεστώς.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ-ΕΜΠΟΡΙΟΝ

Ερχόμεθα εις το **Εμπόριον και την Βιομηχανίαν**. Επανελημμένως γίνεται χρήση του όρου «Οικονομική Ολιγαρχία». Αλλά θα άπετέλει πλάνην και άδικίαν άν το σύνολον του Εμπορίου και το σύνολον της Βιομηχανίας κατετάσσεται εις την οικονομικήν ολιγαρχίαν. Επικρίνων την πολιτικήν της Κυβερνήσεως του Συναγερμού εις την Βουλήν, προσέβην εις την ακόλουθον διάκρισιν: «Ο άπολογισμός της Κυβερνήσεως, είπον, ήμπορεί νά άποτελῃ ίκανοποίησιν διά την οικονομικήν ολιγαρχίαν, άλλ' άποτελεί σφαγιασμόν των λαϊκών τάξεων. Καί όταν ήμείς λέγωμεν «οικονομική ολιγαρχία» δέν έννοοῦμεν βεβαίως το σύνολον του έμπορίου και το σύνολον της βιομηχανίας. Επειδή έν τοιαύτη περιπτώσει δέν θα ήσαν ολιγαρχία. **Έννοοῦμεν ολίγους μεγιστάνας του πλούτου**, οι οποίοι διαθέτουν το μονοπώλιον των Τραπεζιτικών Πιστώσεων, το μονοπώλιον των Κρατικών έννοιών και καταδυναστεύουν και εκμεταλλεύονται και μονοπωλοῦν την Έθνικήν μας Οικονομίαν και άποστραγγίζουν τόν ιδρώτα του εργαζομένου λαού».

Εις το τίμιον έμπόριον και την τιμίαν βιομηχανίαν όφείλομεν και άναγνώρισιν διά τας υπηρεσίας τας οποίας παρέχουν και πάσαν ένίσχυσιν, υπό ένα όρον: **Νά άρκουήνται εις θεμιτόν κέρδος**.

Ι.Κ.Α.

Ερχόμεθα εις τα θέματα της Κοινωνικής Πολιτικής. Το **Ι.Κ.Α.** άποτελεί μέγα κακίνωμα, όπως έχει διαμορφωθεί διοικητικώς και οικονομικώς. Θα πρέπει νά έξυγιανθῇ. Καί εις το έπίμαχον θέμα

διά την έκλογήν του Ιατροῦ θα είπωμεν την γνώμην μας: Δέν είναι ή ύταλληλοποίησις ή οποία ύπηρετεί τους ησφαλισμένους του **Ι.Κ.Α. Μόρον ή έλευθέρα έκλογή του Ιατροῦ ύπηρετεί τους ησφαλισμένους**. Έννοούμεν ότι ή έλευθέρα έκλογή πρέπει νά συνδυασθῇ με πλήρεις έγγυήσεις έναντίον των καταχρήσεων. Αλλά δέν επιτρέπεται, διότι ύπάρχει άνησυχία δι' όρισμένas καταχρήσεις, νά άρνησάμεθα την όρθήν λειτουργίαν του μοταδικού θεορού, ο όποιος δύναται νά παράσχη αληθείς ύπηρεσίας εις τους ησφαλισμένους.

ΛΑΪΚΗ ΣΤΕΓΗ

Και ύπάρχει το θέμα της **Λαϊκής Στέγης**. Πρέπει νά άποδοθῇ δικαιοσύνη εις το Κομμα των Φιλελευθέρων διά το παρελθόν. Είχε νά άντιμετωπίσῃ την άποκατάστασιν εκατοντάδων χιλιάδων σύμμοριοπλήκτων. Καί ή πολιτική εκείνη της λαϊκής στέγης είχεν ύπερβῇ τας διαστάσεις της πολιτικής της λαϊκής στέγης εις την όποιαν σήμεραν άποβλέπομεν. Αποδίδοντες δικαιοσύνην εις το παρελθόν ύποσχόμεθα ότι θα **προχωρήσωμεν, με την όργάνωσιν της νέας Τραπέζης**, εις την πραγματοποίησιν της Λαϊκής Στέγης, ή οποία άποτελεῖ έπίσης δικαίωμα των εργαζομένων.

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Και θα αναλάβωμεν επίσης τόν άγώνι της **πλήρους άποκαταστάσεως των Προσφύγων**. Τροποποιούντες τόν Νόμον 2024 θα άρωμεν πάσας τας οικονομικάs άδικίας όσον άφορᾷ τὰ προσφυγικά χρέη. Διότι όφείλομεν ν' άναγνωρίσωμεν και εις τους Πρόσφυγας ίσα δικαιώματα προς τους άλλους Έλληνας: Νά έχουν την ιδιοκτησίαν των και την έλευθέραν διάθεσιν της.

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ-ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Ερχόμεθα εις το κεφάλαιον της **Διοικήσεως**. Η Κυβέρνησις του Συναγερμού κατέλυσε την μονιμότητα των υπαλλήλων. Εστέρησε τους υπαλλήλους από τας έγγυήσεις της ύπηρεσιακής των θέσεως, τους ήλάττωσε τας άποδοχάς. Καί έπεδίωξε τόν έξανδραποδισμόν

των με την δαμόκλειον σπάθην της απολύσεως. Αποτελεί στίγμα διὰ μίαν Κυβέρνησιν ή μέθοδος την οποίαν έχρησιμοποίησε διὰ τόν εξανδραποδισμόν των Δημοσίων Υπηρεσιών. Η Κυβέρνησις του Κέντρου, ή Κυβέρνησις των Φιλελευθέρων, εις ολόκληρον την ιστορίαν της προσεπάθει πάντοτε νά εξασφαλίση την ανεξαρτησίαν των Δημοσίων Υπηρεσιών. Ημεῖς καθιερώσαμεν τόν Νομάρχην του Κράτους, και ό Ρωμαῖος Συγκλητικός ό οποίος επαγγέλλεται ήθικόν καθαρμόν, ό Στρατάρχης Πατάγος, κατήργησε τόν Νομάρχην του Κράτους και επέβαλε τόν Νομάρχην του Κόμματος. Υποσχόμεθα, όταν με την εμπιστοσύνην του Λαού θά έλθωμεν εις την Αρχήν, ότι θά αποκαταστήσωμεν τόν Νομάρχην του Κράτους εις την θέσιν του. Ήκουσα χθές μίαν δειλήν φωνήν: «Άς περάσωμεν και ήμεῖς όλίγον από ένα Νομάρχην του Κόμματος και έρχεται κατόπιν ό Νομάρχης του Κράτους». Άλλά δέν θά εισακουσθῇ ό εύσεβής πόθος. Υπερηφάνειαν του Κόμματος των Φιλελευθέρων αποτελεί ότι έρχόμενον εις την έξουσίαν δημιουργεί και θεμελιώνει Κράτος Δικαίου. Καί θά πραγματοποιηθῇ—επί τέλους!—και ή *Αυτοδιοίκησις* και ή *Αποκέντρωσις*.

Η Κυβέρνησις του Συναγεσμού και εις τας Δημοσίας Υπηρεσίας και εις τὰ Σώματα Ασφαλείας και εις τόν Στρατόν έκαμε κομματικάς διώξεις. Απαντιώμεν εις τὰ μέτρα της Κυβερνήσεως: *Όσοι ήδικήθησαν θά εύρουν δικαιοσύνην. Καί όσοι ήδίκησαν θά εύρουν κύρωσιν.*

Άλλά, διὰ νά δημιουργήσωμεν σόμα δημοσίων υπαλλήλων άξιον της αποστολής του, θά πρέπει νά ιδρύσωμεν *Σχολήν Δημοσίων Υπαλλήλων*. Θά οργανώσωμεν την Πάντειον Σχολήν διὰ την διοίκησιν και την Άνωτάτην Σχολήν Οικονομικών. Επιστημών διὰ τούς οικονομικούς υπαλλήλους.

Θά κατοχυρώσωμεν επίσης την *ανεξαρτησίαν της Δικαιοσύνης*, ή οποία καθιερώθη από τόν Έλευθέριον Βενιζέλον. Καί έκτιμώμεν τó αίτημα τó όποῖον

χθές διευπλώθη από τού βήματος—και θά τó πραγματοποιήσωμεν: *Θά είναι προσιτή εις τόν Λαόν ή Δικαιοσύνη. Καί όφείλει νά είναι και σύντομος.*

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ανεπτύχθη ένώπιον του Συνεδρίου μία εύτυχής εισήγησις διὰ τὰ θέματα της Έκκλησίας. Ανήκει εις την ιδιήν μας πρωτοβουλίαν του παρελθόντος και ό Καταστατικός Χάρτης, και τó Τ.Α. Κ.Ε., και ό Ο.Α.Ε.Π., οι οργανισμοί της Έκκλησίας, οι όποιοι έκτοτε ηήδοκίμησαν και επί των όποίων έστηρίχθη ό οικονομικός βίος της. Θά εξακολουθήσωμεν νά την περιβάλλωμεν με στοργήν, έπειδή αποτελεί ανάγκην της Έλληνικής Κοινωνίας μία πεφωτισμένη Έκκλησία. Καί θά επεδύμουν εις αυτό τó σημείον νά εκφράσω την βαθειάν μου ικανοποίησιν διὰ μίαν ανακοίνωσιν την όποιαν ανέγνωσα εις τόν Τύπον, ότι ή Γερά Σύνοδος ασχοληθείσα με τó θέμα των βιβλίων του Ν. Καζαντζάκη δέν ήθέλησε νά λάβη αποφάσεις. Τιμή την Έκκλησίαν ό σεβασμός προς τὰ πνευματικά έργα, προς την έλευθερίαν της σκέψεως.

ΠΑΙΔΕΙΑ

Και έρχόμεθα εις την *Παιδείαν*, εις τó μέγα θέμα της Παιδείας. Αγαπητοί μου Φίλοι εύρίσκεται σήμερον ή Παιδεία μας εις πλήρη παρακμήν. Όλα χρειαίζονται ανανέωσιν: Καί οι Άνθρωποι, και τὰ Κτίρια, και τὰ Βιβλία, και τὰ Προγράμματα. Τó κύριον θέμα της Έλληνικής Αναγεννήσεως, όταν έλθωμεν εις την Αρχήν, είναι τó θέμα της Παιδείας. Καί θέμα πρώτον εις την Παιδείαν είναι ό Διδάσκαλος: Ό άνθρωπος, από την ψυχήν του όποιον μεταδίδεται και ή γνώσις και ή έμπνευσις εις τόν μαθητήν. Θά δημιουργήσωμεν την συνείδησιν εις τόν τόπον ότι ό *διδάσκαλος δέν είναι παρίας. Είναι ό πρώτος λειτουργός και άπόστολος της Έλληνικής Πολιτείας*. Τó Δημοτικόν Σχολείον θά μείνη έξαετός. Η Μέση Παιδεία έχρι ήδη, με ιδιόν μου νόμον, κατανεμηθῇ εις δύο κύκλους: Εις τó τριετές Γυμνάσιον και τó τριετές Λύκειον. Θά πρέπει όμως και εις την Μέσην Παι-

δείαν να γίνουν πολλές Πρακτικαὶ Σχολαί. Ανοσιπτόν πρὸς τὰ Γεωργικὰ Σχολαῖα, διότι ὑπάρχουν ἄλλοι τρόποι ἀποτελεσματικότεροι διὰ τὴν γεωργικὴν ἐκπαίδευσιν, ὥπως οἱ πειραματικοὶ ἀγροὶ καὶ οἱ περιοδεύοντες γεωπόνοι. Ἀλλὰ αἱ τεχνικαὶ καὶ ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητοι. Εὕρισκόμεθα εἰς μίαν περίοδον τεχνικὴν καὶ στερούμεθα τεχνικῶν σχολῶν.

Χρειαζόμεθα Ἀνωτάτας Σχολάς, οἱ λειτουργοὶ τῶν ὁποίων νὰ αἰσθάνωνται ὅχι ὅτι εἶναι ἐπαγγελματίαι, ἀλλὰ **Ἐθνικοὶ Ὀδηγοί.**

Ἐπανειλημμένως διηρωτήθην κατὰ ποῖον τρόπον ἠμποροῦμεν νὰ πραγματοποιήσωμεν αὐτὰς τὰς ἐπαγγελίας. Καὶ ἐπειτα ἀπὸ μελέτην κατέληξα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὑπάρχει τρόπος : **Εἶναι τὸ Ἰδρυμα τῶν Ὑποτροφιῶν.**

Ἀγαπητοὶ μου Φίλοι! θὰ ἐξομολογηθῶ μίαν ἐχθραν μου πρὸς τὰς συγχρόνους Δημοκρατίας. Εἰμαι ὁ ἀπολογητὴς τῶν, ἀλλὰ καταλογίζω εἰς αὐτὰς μίαν βαρυτάτην εὐθύνην. Ὅτι δὲν εἶναι Δημοκρατίαι, ὅταν δὲν δίδουν εἰς ὅλα τὰ τέκνα τοῦ Λαοῦ ἴσην εὐχέριαν ἐξελέξεως. Εἶναι Πλουτοκρατίαι. Δὲν εἶναι δυνατὸν τὰ τέκνα τῶν χωρικῶν τὰ ὁποῖα διακρίνονται, τὰ ὁποῖα ἔχουν εἰς τὸ μέτωπον τὴν σφραγίδα τῆς δωρεᾶς, διότι στεροῦνται τῶν μέσων, νὰ γίνωνται ἀπόκληροὶ εἰς τὰς ἐσχатиὰς τῆς Ἑλλάδος.

Ἀποτελεῖ δικαίωμα καὶ τοῦ χωρικοῦ, ἀποτελεῖ δικαίωμα τοῦ Ἑλλήνος πολίτου ἡ Παιδεία. Καὶ ἀποτελεῖ καθήκον καὶ ὑπέρτατον συμφέρον τοῦ συνόλου ἡ ἀξιοποιήσις τοῦ πλήθους τῶν ταλάντων τὰ ὁποῖα χάνονται εἰς τὰς ἐσχатиὰς τῆς Ἑλλάδος. **Εἶναι ἡ μόνη βιομηχανία διὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλλὰς διαθέτει τὴν πρώτην ὕλην : τὸ Πνεῦμα.**

Ὅταν κατελήφθην ἀπὸ αὐτὴν τὴν πεποίθησιν, ἠδύχηθην, ἐὰν ἐπρόκειτο εἰς τὸν δημόσιον βίον μου νὰ πραγματοποιήσω ἓν μόνον ἔργον, νὰ πραγματοποιήσω τὸ Ἰδρυμα τῶν Ὑποτροφιῶν. Διότι μὲ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν Ὑποτροφιῶν ὅλα τὰ ἄλλα αὐτομάτως πραγματοποιοῦνται. Ἐὰν αἱ πρώται δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος ἀναπτυχθοῦν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους, ὑπάρχει πλέον ἢ ἐγγύησις διὰ τὴν **Ἀναγέννησιν.**

Ἀλλὰ θὰ ἔλεγε κανεὶς : Μήπως αἱ δαπάναι εἶναι ὑπέρμετροι ;

Ἀγαπητοὶ μου Φίλοι! εἶναι ἀπίστευτον εἰς πόσον βαθμὸν τὸ βότανον αὐτὸ τῆς Ἀναγεννήσεως εἶναι εὐθηνόν. Ἐνθυμοῦμαι μίαν συνομιλίαν μου μὲ τὸν Ἰδρυτὴν τοῦ Φιλελευθέρου Κόμματος.

Ὅταν ἤμην εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας καὶ εἰσηγοῦμαι εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον διάφορα δημοσυργικά σχέδια διὰ τὴν Παιδείαν, ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος προσβλέπων πρὸς τὸν ἀείμνηστον φίλον μου Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, τὸν πατέρα τοῦ σημερινοῦ βουλευτοῦ Ἡρακλείου, ἔλεγε : «Καὶ χρήματα ;» Καὶ ἀπήντων : «**Τὰ πνευματικὰ θέματα, κύριε Πρόεδρε, εἶναι πάμφθυνα...**»

Θέλετε τὴν ἀπόδειξιν καὶ διὰ τὸν θεσμὸν τῶν ὑποτροφιῶν ; Αἱ ὑποτροφίαι διὰ τὸ ἐξωτερικόν, ἐὰν ἀποφασίσωμεν νὰ ἀποστέλλωνται κατ' ἔτος 700 ἀπὸ ὅλους τοὺς κλάδους καὶ διὰ 3 ἔτη, θὰ ἀνέρχωνται μονίμως εἰς 2.000. Καὶ ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι θὰ εἶναι 1.500 δολλάρια κατ' ἔτος ἡ δαπάνη δι' ἕκαστον, φθάνομεν εἰς τὰ 3 ἑκατομμύρια δολλάρια κατ' ἔτος, δηλαδὴ ἑνενηντὰ δισεκατομμύρια σημερινῶν δραχμῶν, εἰς ἓνα προὔπολογισμὸν ὑπεράνω τῶν 10 τρισεκατομμυρίων...

Ἐὰν ἐπομένως δώσωμεν εἰς τὰς ὑποτροφίας αὐτὴν τὴν ἔκτασιν, καὶ πάλιν τὸ ποσὸν εἶναι ἀσήμαντον ἀπέναντι τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας ὑπόσχονται εἰς τὴν Χώραν. Σκεφθῆτε ποῖα θὰ εἶναι ἡ χαρὰ τοῦ ἀγρότου, τοῦ ἀποκλήρου, ἥτιαν τοῦ παρέχετε τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ὁ υἱὸς του, ἀριστεύων, ἔχων τὸ χάρισμα τῆς δωρεᾶς, θὰ δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν μεγίστην εὐδοκίμειαν. Τοῦ δίδετε τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς. Τοῦ ἐμπνέετε τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ πρὸς τὴν Δημοκρατίαν.

Αὕτη εἶναι λοιπὸν ἡ μεγάλη ἐπαγγελία τὴν ὁποίαν προσφέρει τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν.

Βεβαίως εἰμαι εὐτυχὴς ὅτι κατόρθωσα πρὸς τριετίας νὰ **ἱδρύσω τὸν θεσμὸν τῶν Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν**, ὁ ὁποῖος ἔκτοτε λειτουργεῖ. Εἶναι ὅμως τόσο ἀσήμαντοι αἱ κρατικαὶ χορηγήσεις, ὥστε μόλις νὰ συντηρῆται εἰς τὴν ζωὴν, καὶ

νά αναμένει. Όταν ἔλθωμεν εἰς τὴν Ἀρχὴν θὰ ἰσχύσῃ εἰς εὐφροσύνην ἔκτασιν ὁ θεσμός τῶν Ὑποτροφῶν διὰ τοὺς ἀριστεύοντας ἀπόρους, ἀπὸ τὸ **Δημοτικὸν Σχολεῖον μέχρι καὶ τῶν σπουδῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν**. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι, εἰς σύντομον χρόνον, ἐπὶ κεφαλῇς ὅλων τῶν κλάδων τῆς Πολιτείας θὰ ὑπάρχουν πρῶται δυνάμεις αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ λαμβάνουν μόνον συμβουλὰς ἀπὸ τοὺς μεγάλους μας Συμμάχους. Ἐνίστε καὶ θὰ δίδουν...

Θὰ ἐνισχύσωμεν καὶ τὸν **Προσποτισμὸν καὶ τὸν Ἀθλητισμὸν** διὰ τὴν φυσικὴν καὶ τὴν ἡθικὴν υγείαν τῆς Νεότητος...

Καὶ θὰ ἐνισχύσωμεν καὶ τοὺς ἐργάτας τοῦ **Πνεύματος καὶ τῆς Τέχνης**, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐπίσης συντελεσταὶ Πολιτισμοῦ.

Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη μεγάλη ἀποστολὴ τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων: **Νὰ εἶναι ὁ ἐγγυητὴς τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Χώρας**. Ἀρχίζουν καὶ πάλιν αἱ ἀπειλαὶ ἐναντίον τοῦ Δημοτικισμοῦ, ἐναντίον τῆς Ἐλευθερίας τῆς Σκέψεως. Ἀπέναντι τῶν μεσαιωνικῶν αὐτῶν ἀπειλῶν τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ὑψώνει τὸ ἀνάστημά του διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν Δημοτικισμόν, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ Λαοῦ μας, διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν Πνευματικὴν μας Ἐλευθερίαν.

Η ΕΓΚΡΙΣΙΣ

Ἀγαπητοὶ μου Φίλοι! αὐτὴ εἶναι ἡ σύντομος τῶν πορισμάτων τοῦ Συνεδρίου μας. **Καὶ αὐτῶν ἰδὼν πορισμάτων ζητῶ τὴν ἔγκρισιν ἀπὸ τὸ Συνέδριον.**

(Τὸ Συνέδριον δι' ἀναστάσεως καὶ ζωῶν ἐνθουσιασμῶν ἐγκρίνει τὰ πορίσματα τῶν ἐργασιῶν του ὡς ταῦτα διετυπώθησαν ἀνωτέρω ἀπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Κόμματος Γεωργίου Παπανδρέου).

Αὐτὸ εἶναι τὸ Προοδευτικὸν Κοινωνικὸν μας Πρόγραμμα. Καὶ ἐρωτῶ: Ποῖος θὰ ἡμπορῇ αὐτὸν νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι τὸν ἰδεολογικὸν χώρον μέχρι τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος δὲν καλύπτει τὸ Προοδευτικὸν αὐτὸ καὶ Κοινωνικὸν Πρόγραμμα;

Προκαλῶ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θὰ τὸ ἀρνηθῇ, νὰ ὑποδείξουν **κοινωνι-**

κὸν αἷτημα τὸ ὁποῖον δὲν περιέχεται εἰς τὰς ἰδικὰς μας ἐπαγγελίας.

Ἐν μόνον δὲν περιέχεται εἰς τὰς ἐπαγγελίας μας:

Ἡ Συνοδοιπορία, τὴν ὁποῖαν τοὺς χαρίζομεν. Δὲν χρειάζομεθα τὰς Στέπας διὰ νὰ ἐκπολιτίσουμεν τὰς Ἀθήνας. Καὶ δὲν χρειάζονται ἐκπολιτισμὸν οἱ Ἕλληνες. Εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκπολιτίσουν ἄλλους...

Ὑπὸ τὸν γαλανὸν οὐρανόν μας καὶ ὑπὸ τὴν Κυανόλευκον τῆς Ἑλλάδος θὰ πραγματοποιήσωμεν ἡμεῖς τὴν Κοινωνικὴν Δικαιοσύνην καὶ τὴν Εὐημερίαν τοῦ Λαοῦ μας.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Καὶ τώρα, ἀγαπητοὶ Φίλοι, ἄς ἔλθωμεν εἰς τὴν **ὁργάνωσιν τοῦ Κόμματος**. Συνεζητήθη χθὲς καὶ διεπιστώθη ὅτι τὸ Συνέδριον, διὰ τὴν σύγκλησιν τοῦ ὁποῖου ἐπῆρξαν ἀμφιβολίαι, ἔφθασεν εἰς μίαν ἐπιτυχίαν ἣ ὁποία προκαλεῖ μέγιστην χαρὰν τῶν Συνέδρων καὶ μεγίστην στενοχωρίαν ὅλων τῶν ἀντιπάλων...

Ἐχει τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων μίαν ἀπαρχὴν δημοκρατικῆς λειτουργίας καὶ ὁργανώσεως, ἣ ὁποία δὲν ὑφίσταται εἰς οὐδὲν ἄλλο Κόμμα. Ὑπάρχει ἡ **λειτουργία τοῦ Πολιτικοῦ Συμβουλίου**, τὸ ὁποῖον ἐντέλεται καὶ τὸ ὁποῖον μοῦ ὑπῆρξε πολὺτιμος σύμβουλος. **Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ πολιτικοῦ Συμβουλίου εἶναι, πρέπει νὰ εἶναι, συμβουλευτική.** Διότι, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀποφασίσῃ, τότε ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Κόμματος γίνεται Γραμματεὺς τοῦ Πολιτικοῦ Συμβουλίου.

Συνεδροὶ τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων,

Ἡδὲν ἡ ὥρα! Ἀναλάβετε, μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ Συνεδρίου, τὸ χρέος τῆς ὁργανώσεως τοῦ Κόμματος εἰς τὰς Ἐπαρχίας. **Εἰς πᾶσαν πρωτεύουσαν Ἐπαρχίας πρέπει νὰ συγκροτηθῇ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κόμματος**, ἣ ὁποία νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν, ἀναλόγως τῶν τοπικῶν συνθηκῶν, πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ὁργανώσεως καὶ εἰς τὰς κοινωνίας. Καὶ πρέπει νὰ ἀποβλέπετε, κατ' ἐξοχὴν, εἰς τὴν **συμμετοχὴν τῶν Νέων**.

Η ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ

Ἄλλω, πέραν τοῦ θέματος τῆς ὁργάνωσης, ἦλθεν ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ τὸ **θέμα τῆς πειθαρχίας τοῦ Κόμματος.**

Ἀγαπητοὶ Φίλοι! διεκηρύχθη χθὲς ἡ Δημοκρατικὴ Ἀρχὴ ὅτι εἰς τὴν Δημοκρατικόν, Φιλελεύθερον Κόμμα, ὅπως τὸ ἰδικόν μας, ὑπάρχει, ὀφείλει νὰ ὑπάρχῃ, **ἐλευθερία εἰς τὴν γνώμην**, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ **πειθαρχία εἰς τὴν ἀπόφασιν.**

Εἶδατε ἀπὸ τὴν λειτουργίαν τοῦ Συνεδρίου μας εἰς πόσον βαθμὸν ἡ ἐλευθερία τῆς γνώμης εἶναι ἀπόλυτος. Ἀλλὰ καθ' ὅμοιον τρόπον, ὅπως ὁρθότατα ἐλέχθη, διὰ τὸ ἀρμόδιον ὄργανον λαμβάνη ἀποφάσεις, ἐπιβάλλεται ἡ πειθαρχία εἰς αὐτάς. Ἐκεῖνος δ' ὁποῖος διαφωνεῖ πρὸς τὴν ἀπόφασιν ὀφείλει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Κόμμα.

Ἡ δὲ πειθαρχίη εἰς τὴν ἀπόφασιν, ἢ δὲ ἐγκαταλείψῃ τὸ Κόμμα. Ἐν μόνον δὲν ἐπιτρέπεται, καὶ δὲν πρόκειται νὰ συμβῇ ποτὲ εἰς τὸ μέλλον: **Νὰ δια-**

φωνῇ, νὰ μένῃ, καὶ νὰ βλάψῃ τὸ Κόμμα...

Ἀγαπητοὶ μου Φίλοι,

Ὑπερέβη ἡ εὐδοκίμησις τοῦ Συνεδρίου ὅλας τὰς προσδοκίας μας. Ἐπετίθει εἰς ἀκέραιον τοὺς σκοποὺς του. Ἐπέφερε τὴν ψυχικὴν ἀνταπόκρισιν τῶν Στελεχῶν καὶ τῆς Ἡγεσίας.

Ἐτεβεβαίωσε τὴν ἀπόλυτον ἐνότητα τοῦ Κόμματος, τὴν ὁποίαν ἐχθροὶ καὶ ἄσπονδοί φίλοι ἔθεταν ἐν ἀμφιβόλῃ...

Καὶ ἐνέκρινε τὸ Προσθευτικόν Κοινωνικὸν Πρόγραμμά μας, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν σημαίαν μας.

Καὶ τώρα: Ἐχετε τὴν Ἐνότητα τοῦ Κόμματος. Ἐχετε Πρόγραμμα. Πορευθῆτε καὶ κατακτήσατε τὴν Ἑλλάδα.

Σὰς ἀπευθύνω τὸν ἐγκάρδιον χειρισμὸν μου καὶ σὰς καλῶ νὰ ἀναφωνήσωμεν:

Ζήτω τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων!

(Ὅρθοι πάντες οἱ Σύεδροι ἐπὶ πολλὴν ὥραν ζητωκραυγάζουν καὶ χειροκροτοῦν).